

ปัญหาการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ¹

ส.ต.ชนันท์ ยัสโร²

จากการศึกษาปัญหาการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาประวัติ แนวคิด และทฤษฎีที่เกี่ยวกับการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง ซึ่งทำให้ผู้ศึกษาได้รับความรู้ความเข้าใจว่าการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งตกอยู่ในบังคับของหลักกฎหมายที่สำคัญสองหลัก ได้แก่ หลักความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองและหลักคุ้มครองความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับคำสั่งทางปกครองในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครอง กล่าวคือการพิจารณาเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งหรือไม่ เพิกถอนทั้งหมดหรือบางส่วน และการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นมีผลย้อนหลังหรือไม่ย้อนหลังหรือมีผลในอนาคตไปถึงขณะใด เจ้าหน้าที่ผู้มีอำนาจหน้าที่ในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นจะต้องชั่งตวง คว้าประโยชน์สาธารณะที่พึงจะเกิดขึ้นจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นมีมากหรือน้อยกว่าความเสียหายที่การเพิกถอนเพิกคำสั่งทางปกครองนั้นจะก่อให้เกิดแก่ผู้รับคำสั่งที่เชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นเพียงใด และในกรณีที่เพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับโดยให้มีผลย้อนหลัง การคืนเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ไป ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม อายุความในการเรียกเงินคืนดังกล่าว 1 ปี ซึ่งอยู่บนฐานของความสุจริตของผู้รับว่าผู้รับรู้หรือไม่รู้จริง จึงเป็นข้อเท็จจริงที่จะต้องมีการพิสูจน์กันในเรื่องความไม่สุจริตหรือสุจริต

จากการศึกษาทำให้ทราบว่าปัญหาการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ ยังไม่ชัดเจน มีปัญหาดังต่อไปนี้

ประเด็นปัญหาการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ คำสั่ง ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 บอกว่า การเพิกถอนคำสั่ง

¹ บทความนี้เรียบเรียงจากการศึกษาอิสระเรื่อง ปัญหาการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ โดยมีอาจารย์ที่ปรึกษา คือ รองศาสตราจารย์ประโมทย์ จารุณิล และคณะกรรมการสอบ คือ รองศาสตราจารย์ ดร.ปภาศรี บัวสวรรค์ และ รองศาสตราจารย์ ดร.ปวิศร เลิศธรรมเทวี

² นักศึกษาปริญญาโท หลักสูตรนิติศาสตรมหาบัณฑิต (ส่วนภูมิภาค) คณะนิติศาสตร์มหาวิทยาลัยรามคำแหง

ทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองต้อง “คำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน” ซึ่งหลักการคุ้มครองความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับคำสั่งทางปกครอง นั้น มุ่งคุ้มครองปัจเจกบุคคลผู้สุจริตที่ได้รับผลกระทบจากการใช้อำนาจทางปกครองขององค์กรฝ่ายปกครองในการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย เช่น การให้เงินองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองจะต้องคำนึงถึงความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์หรือรับเงินในความดำรงคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน หากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่เป็นการให้ประโยชน์หรือให้เงินแล้วไม่เกิดประโยชน์อันใดต่อสาธารณะองค์กรเจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองก็ต้องเคารพในความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความดำรงคงอยู่ของคำสั่งทางปกครอง ดังนั้น จะเห็นได้ว่าการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งต้องพิจารณาโดยใช้สองหลักดังกล่าวนี้ ซึ่งต้องใช้ความรู้ ความเข้าใจ โดยอำนาจเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายเป็นดุลพินิจของเจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ตามมาตรา 49 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เป็นอำนาจที่เจ้าหน้าที่ฝ่ายปกครองริเริ่มดำเนินการได้เอง โดยที่ไม่จำเป็นต้องมีคำร้องหรือคำขอจากคู่กรณีหรือผู้มีส่วนได้เสีย โดยจะต้องชั่งน้ำหนักไตร่ตรองดูว่าประโยชน์สาธารณะที่พึงจะเกิดขึ้นจากการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้นมีมากหรือน้อยกว่าความเสียหายที่การเพิกถอนเพิกคำสั่งทางปกครองนั้นจะก่อให้เกิดแก่ผู้รับคำสั่งที่เชื่อโดยสุจริตในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นเพียงใด

ประเด็นปัญหาที่สองเกี่ยวกับคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ซึ่งคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ได้กำหนดเงื่อนไขแห่งความชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครอง อันได้แก่อำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ผู้ทำคำสั่งทางปกครอง กระบวนการและขั้นตอน ระยะเวลาในการออกคำสั่ง รูปแบบของคำสั่งทางปกครอง การให้เหตุผลประกอบการออกคำสั่งทางปกครองและการจดแจ้งสิทธิอุทธรณ์ได้แย้งคำสั่งทางปกครอง ซึ่งประเทศไทยนั้นไม่มีบอกวาลักษณะใดลักษณะหนึ่งของคำสั่งทางปกครองจะมีผลในทางกฎหมายเป็นโมฆะหรือที่อาจเพิกถอนได้ โดยคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายนั้น มีนักวิชาการหลายท่านได้อธิบายไว้ ซึ่งจะเห็นได้ว่าคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยฝ่าฝืนเงื่อนไขเกี่ยวกับกระบวนการในการออกคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยเจ้าหน้าที่ที่ไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่ของเจ้าหน้าที่คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่ถูกต้อง ตามกฎหมายหรือไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือไม่ถูกต้องตามวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น ส่วนคำสั่งทางปกครองที่ออกโดยฝ่าฝืนเงื่อนไขเกี่ยวกับอำนาจในการออกคำสั่งทางปกครอง ได้แก่ คำสั่งทางปกครองที่ออกโดยไม่สุจริต หรือ ออกโดยมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือ สร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้ประชาชนเกินสมควร หรือเป็นการใช้ดุลพินิจไม่ชอบ ใน มาตรา 9

(1) แห่งพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ได้บัญญัติอำนาจศาลปกครองให้พิจารณาพิพากษาหรือมีคำสั่งในคดีพิพาทเกี่ยวกับการที่หน่วยงานทางปกครองหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐกระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมายไม่ว่าจะเป็นการออกกฎคำสั่งหรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมาย หรือโดยไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้นหรือโดยไม่สุจริตหรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรม หรือ มีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควรหรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ โดยในมาตราดังกล่าวต้องเป็นการที่ศาลปกครองพิพากษาหรือมีคำสั่ง อาจจะทำให้เกิดความล่าช้าในการวินิจฉัยได้ ซึ่งคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายที่เป็น โฆษณหรือที่อาจเพิกถอนได้นั้นมีผลกระทบต่อบุคคลภายนอกหรือประโยชน์สาธารณะทันทีที่มีการบังคับใช้

ประเด็นปัญหาที่สามเกี่ยวกับการคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง ในกรณีที่เพิกถอนคำสั่งทางปกครองโดยให้มีผลย้อนหลัง ซึ่งการคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ไป ตามมาตรา 51 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ให้นำบทบัญญัติว่าด้วยลาภมิควรได้ในประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์มาใช้บังคับโดยอนุโลม ซึ่งการเรียกคืนเช่นนี้ไม่ใช่คำสั่งทางปกครองไม่ใช่เรื่องการใช้อำนาจตามกฎหมายปกครอง แต่เป็นเรื่องที่กฎหมายให้ใช้หลักเดียวกับกฎหมายเอกชน เพราะฉะนั้นในส่วนของการเรียกคืน จึงไม่ใช่คำสั่งทางปกครอง หน่วยงานทางปกครองไม่สามารถบังคับทางปกครองเรียกให้ใช้เงินได้โดยอำนาจทันที เพราะไม่มีกฎหมายใดให้อำนาจหน่วยงานทางปกครองออกคำสั่งเรียกเงินคืน กล่าวคือ ไม่มีฐานทางกฎหมายที่จะออกคำสั่งทางปกครองเรียกเงินและใช้มาตรการบังคับทางปกครองได้

จากการศึกษาค้นคว้าปัญหาการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับ ผู้ศึกษาพบว่า มี ข้อเสนอแนะ คือ

1. ปัญหาการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์ แก่ผู้รับคำสั่ง

ปรับปรุงแก้ไขกฎหมายให้เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ผู้ออกคำสั่งทางปกครองที่อาจจะเพิกถอนคำสั่งทางปกครองได้นั้น อาจจะแต่งตั้งคณะกรรมการพิจารณาวินิจฉัยการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครองเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ในส่วนที่เกี่ยวกับ ความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับประโยชน์ในความคงอยู่ของคำสั่งทางปกครองนั้นกับประโยชน์สาธารณะประกอบกัน ซึ่งต้องใช้ความรู้ความสามารถและความเที่ยงธรรมในการพิจารณา โดยบัญญัติเพิ่มเติม มาตรา 51 วรรค 5 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนี้

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง เจ้าหน้าที่หรือผู้บังคับบัญชาของเจ้าหน้าที่ที่ออกคำสั่งทางปกครองควรแต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อพิจารณาวินิจฉัยการเพิกถอนคำสั่งทางปกครองดังกล่าว

2. ปัญหาคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมาย

แก้ไขเพิ่มเติมคำนิยามของลักษณะของคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายไว้ในพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 เพื่อมีความชัดเจนในการทำคำสั่งทางปกครองหรือเพิกถอนคำสั่งทางปกครองหรือเพื่อบุคคลที่ได้รับคำสั่งทางปกครองได้เข้าใจได้ง่าย โดยเพิ่มไว้ต่อจากคำนิยามของคำสั่งทางปกครอง มาตรา 5 แห่ง พระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนี้

คำสั่งทางปกครองหากออกโดยเจ้าหน้าที่กระทำการโดยไม่ชอบด้วยกฎหมาย หรือการกระทำอื่นใดเนื่องจากกระทำโดยไม่มีอำนาจหรือนอกเหนืออำนาจหน้าที่หรือไม่ถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ถูกต้องตามรูปแบบขั้นตอนหรือวิธีการอันเป็นสาระสำคัญที่กำหนดไว้สำหรับการกระทำนั้น หรือโดยไม่สุจริตหรือมีลักษณะเป็นการเลือกปฏิบัติที่ไม่เป็นธรรมหรือมีลักษณะเป็นการสร้างขั้นตอนโดยไม่จำเป็นหรือสร้างภาระให้เกิดกับประชาชนเกินสมควรหรือเป็นการใช้ดุลพินิจโดยมิชอบ คำสั่งทางปกครองนั้นไม่ชอบด้วยกฎหมายอาจเป็นโมฆะหรืออาจถูกเพิกถอนทั้งหมดหรือแต่บางส่วน

3. ปัญหาการคืนเงินทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครอง

แก้ไขเพิ่มเติม มาตรา 51 วรรค 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ให้เมื่อเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ให้ประโยชน์แล้วให้อำนาจหน่วยงานมีอำนาจตามกฎหมายปกครองในการเรียกเงินคืนด้วยทันที ของเดิมนั้นการเรียกเงินคืนต้องผ่านเรื่องตามกฎหมายได้มาก่อน หากปรับปรุงกฎหมายให้การเรียกเงินคืนมีสถานะเป็นคำสั่งทางปกครอง เมื่อเป็นคำสั่งทางปกครอง จะมีกระบวนการบังคับทางปกครองซึ่งอาจจะไม่ต้องฟ้องศาลเพื่อเรียกเงินคืนฐานตามกฎหมายได้ โดยแก้ไข มาตรา 51 วรรค 4 แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539 ดังนี้

ในกรณีที่เพิกถอนโดยให้มีผลย้อนหลัง การคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ผู้รับคำสั่งทางปกครองได้ไป ให้หน่วยงานที่ออกคำสั่งทางปกครองสามารถเรียกเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์อื่นใดได้ทันที โดยถ้าเมื่อใดผู้รับคำสั่งทางปกครองได้รู้ถึงความไม่ชอบด้วยกฎหมายของคำสั่งทางปกครองหรือควรได้รู้เช่นนั้นหากผู้นั้นมิได้ประมาทเลินเล่ออย่างร้ายแรงให้ถือว่าผู้นั้นตกอยู่ในฐานะไม่สุจริตตั้งแต่นั้นเป็นต้นไปและในกรณีตามวรรคสาม ผู้นั้นต้องรับผิดชอบในการคืนเงิน ทรัพย์สินหรือประโยชน์ที่ได้รับไปเต็มจำนวน

บรรณานุกรม

เอกสารภาษาไทย

หนังสือ

- อาจารย์รัฐดิพร ลี้มแหลมทอง, กฎหมายวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองและความรับผิดทางละเมิดของเจ้าหน้าที่, พิมพ์ครั้งที่ 1, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548)
- รองศาสตราจารย์ ดร.สุมาลี วงษ์วิจิตร, กฎหมายว่าด้วยละเมิด จัดการงานนอกสั่ง ตามกฎหมายได้, พิมพ์ครั้งที่ 5, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2548)
- รองศาสตราจารย์ ดร.อุริชญา วัฒนรุ่ง, หลักกฎหมายมหาชน, พิมพ์ครั้งที่ 9, (กรุงเทพมหานคร: สำนักพิมพ์มหาวิทยาลัยรามคำแหง, 2558)

บทความในวารสาร

- นางสาวอริยพร โพธิ์ใส, สารพันปัญหากฎหมาย, (วารสารจุลนิติ), (2554): 165
- นางสาวปารวี พิธิฐเสนากุล, เพิกถอนคำสั่งทางปกครองอย่างไร...ให้ชอบด้วยกฎหมาย, (กลุ่มเผยแพร่ข้อมูลทางวิชาการและวารสารสำนักวิจัยและวิชาการสำนักงานศาลปกครอง)
- บุญศรี มีวงศ์อุโฆษ, รวมบทความวิชาการในโอกาสครบรอบ 72 ปี ศาสตราจารย์ ดร.ปรีดี เกษมทรัพย์, (กรุงเทพฯ: โรงพิมพ์เดือนตุลา, 2543): 241
- วรรณรี สิงห์โต, การคุ้มครองความเชื่อโดยสุจริตในกรณียกเลิก เพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ในระบบกฎหมายเยอรมัน, (วารสารกฎหมายปกครอง เล่ม 27 ตอน 2 2553): 95
- ฉัตรสุมน พงศ์ปิฎก, คำสั่งทางปกครองและกรณีศึกษาที่เกี่ยวกับงานสาธารณสุข, (วารสารกฎหมายสุขภาพและสาธารณสุข ปีที่ 2 ฉบับที่ 1 มกราคม เมษายน 2559): 98
- อารีย์ สิงโต และ ศาสตราจารย์ ดร.ไพศิษฐ์ พิพัฒน์กุล, หลักการคุ้มครองความเชื่อโดยสุจริตของผู้รับคำสั่งทางปกครอง: ศึกษากรณีพระราชกฤษฎีกาคำตอบแทนและประโยชน์ตอบแทนอื่นของประธานกรรมการนโยบายกรรมการนโยบาย และกรรมการบริหารอื่นขององค์การกระจายเสียงและแพร่ภาพสาธารณะแห่งประเทศไทย, (วารสารบัณฑิตศึกษา, 2551): 1109

วิทยานิพนธ์

- มานัส สุดตะพรม, ปัญหาการลงโทษทางวินัยแก่เจ้าหน้าที่ของรัฐที่พ้นจากตำแหน่งไปก่อนที่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติชี้มูลความผิด, (กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2560)

สมยศ วงษ์ดี, การควบคุมความชอบด้วยกฎหมายของการกระทำทางปกครองในศาลทรัพย์สินทางปัญญาและการค้าระหว่างประเทศ, (สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์ พนมมขังค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2558)

จุไรรัตน์ กิจศิริสินชัย, ปัญหาเขตอำนาจศาลปกครองกรณีพนักงานรัฐวิสาหกิจฟ้องเพิกถอนคำสั่งเรียกให้ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนความรับผิดชอบทางละเมิด, (กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2563)

เสถียรพงศ์ รัชพล, ปัญหาทางกฎหมายเกี่ยวกับการฟ้องเพิกถอนนิติกรรมทางปกครอง ศึกษากรณีกฎ, (สาขาวิชานิติศาสตร์ คณะนิติศาสตร์ปริทัศน์พนมมขังค์ มหาวิทยาลัยธุรกิจบัณฑิตย์, 2559)

นภสนันท์ ศรีปัญญาประดิษฐ์, ปัญหาทางกฎหมายในการพิจารณาวินิจฉัยและการเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง ซึ่งเป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง, (กลุ่มวิชากฎหมายมหาชน คณะนิติศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีปทุม, 2562)

เว็บไซต์

หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง, การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่ง เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง, <https://th-th.facebook.com/DroitAdministrative/posts/767353859947193/>, 2556, สืบค้นวันที่ 20 กันยายน 2565

สำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกา, คำสั่งทางปกครอง, <http://web.krisdika.go.th/data/activity/act79.htm>, สืบค้นวันที่ 18 กันยายน 2565

กลุ่มงานอำนวยความสะดวกเป็นธรรมจังหวัดนครราชสีมา, การเพิกถอนคำสั่งทางปกครอง, <https://sites.google.com/site/chamnankanpised/hlak-kdhmay-thawpi/kar-pheik-thxn-kha-sang-thang-pkkhxrng>, สืบค้นวันที่ 22 กันยายน 2565

หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง, การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่ไม่ชอบด้วยกฎหมายซึ่ง เป็นการให้ประโยชน์แก่ผู้รับคำสั่ง, <https://th-th.facebook.com/DroitAdministrative/posts/767353859947193/>, 2556, สืบค้นวันที่ 22 กันยายน 2565

หลักกฎหมายปกครองวันละเรื่อง, หลักคุ้มครองความเชื่อโดยสุจริต,

https://web.facebook.com/DroitAdministrative/posts/544978122184769/?_rdc=1&_rdr, 2555

ลักษณะคดีปกครอง, https://www.admncourt.go.th/admncourt/site/02litigation_902.html, พ.ศ.2556 , สืบค้น
วันที่ 27 ตุลาคม 2565. หน้า 1.

สรุปพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539,

<http://web.krisdika.go.th/data/outsitedata/outside16/pdfs/lawvib.pdf>, สืบค้นวันที่ 5 ตุลาคม 2565

สรุปพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539,

<http://research.mol.go.th/2013/rsdat/data/doc/FKVJNy1/01FKVJNy1.pdf>, สืบค้นวันที่ 5 ตุลาคม 2565

นายจตุรงค์ สิทธิวรกร, คำสั่งทางปกครองคืออะไร,

http://www1.ddd.go.th/WEB_PSD/knowledge/knowledge/new005.pdf, สืบค้นวันที่ 10 ตุลาคม 2565

สรุปพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง พ.ศ. 2539,

<http://research.mol.go.th/2013/rsdat/data/doc/FKVJNy1/01FKVJNy1.pdf>, สืบค้นวันที่ 5 ตุลาคม 2565

กฎหมาย

มาตรา 53 วรรคสอง และวรรคสี่ แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

มาตรา 49 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติวิธีปฏิบัติราชการทางปกครองฯ

การเพิกถอนคำสั่งทางปกครองที่มีลักษณะเป็นการให้ประโยชน์ต้องกระทำภายในเก้าสิบวัน นับแต่ได้รู้ถึงเหตุที่จะให้เพิกถอนคำสั่งทางปกครองนั้น เว้นแต่คำสั่งทางปกครองจะได้ทำขึ้นเพราะการแสดงข้อความ อันเป็นเท็จหรือปกปิดข้อความจริงซึ่งควรบอกให้แจ้งหรือการข่มขู่หรือการชักจูงใจโดยการให้ทรัพย์สินหรือ ประโยชน์อื่นใดที่มีชอบด้วยกฎหมาย

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง

บันทึกคณะกรรมการวิธีปฏิบัติราชการทางปกครอง ที่ 877/2556

เรื่อง การเพิกถอนคำสั่งอนุมัติให้จ่ายเงินช่วยค่าครองชีพผู้รับเบี้ยหวัดบำนาญและการเรียกคืนเงินซึ่งเจ้าหน้าที่รับไปโดยไม่มีสิทธิตามกฎหมาย